

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 grudnia 2018 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w sprawie z powództwa K. G. przeciwko Towarzystwu (...) w W. w sprawie o sygn. akt I C 434/17 o zapłatę i ustalenie:

I. zasądził od Towarzystwa (...) w W. na rzecz K. G. kwoty:

1. 34 000 złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:

a) 7 000 złotych od dnia 14 lipca 2017 roku do dnia zapłaty,

b) 27 000 złotych od dnia 9 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty,

2. 12 157,60 złotych tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot:

a) 3 100 złotych od dnia 14 lipca 2017 roku do dnia zapłaty,

b) 6 900 złotych od dnia 9 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty,

c) 2 157,60 złotych od dnia 10 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty,

3. 93 złote tytułem miesięcznej renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od 18 do 30 czerwca 2018 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty,

4. po 186 złotych miesięcznie renty z tytułu zwiększonych potrzeb za okres od 1 lipca do 31 sierpnia 2018 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 10 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty,

5. 186 złotych renty z tytułu zwiększonych potrzeb za wrzesień 2018 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 września 2018 roku do dnia zapłaty,

6. 186 złotych renty z tytułu zwiększonych potrzeb za październik 2018 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 11 października 2018 roku do dnia zapłaty,

7. 186 złotych renty z tytułu zwiększonych potrzeb za listopad 2018 roku z ustawowymi odsetkami od dnia 11 listopada 2018 roku do dnia zapłaty,

8. 186 złotych renty z tytułu zwiększonych potrzeb za grudzień 2018 roku z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty,

9. po 186 złotych miesięcznie renty z tytułu zwiększonych potrzeb, poczynając od dnia 1 stycznia 2019 roku i na przyszłość, płatnej do dnia 10-tego każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat,

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie,

III. zasądził od Towarzystwa (...) w W. na rzecz K. G. kwotę 4 922 złote tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. nakazał pobrać od Towarzystwa (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 2021,19 złotych tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany, zaskarżając rozstrzygnięcie w części, tj. w zakresie punktów: I. 2. – co do kwoty 3.602,32 zł, I.3. – co do kwoty 32,95 zł, I. 4. – co do kwoty 131,80 zł, I. 5. – co do kwoty 65,90 zł, I. 6. – co

kwoty 65,90 zł, I. 7. – co kwoty 65,90 zł, I. 8. – co kwoty 65,90 zł, I. 9. – co do zasądzenia renty ponad kwotę 120,10 zł miesięcznie, III. i IV.- co do orzeczenia o kosztach procesu.

Skarżący wydanemu orzeczeniu zarzucił obrazę prawa materialnego, tj. art 444 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię i ustalenie odszkodowania z tytułu kosztów opieki oraz renty z tytułu zwiększonych potrzeb według stawki (...), która wyniosła od 31 grudnia 2016 r. 11 zł/h, a od 1 stycznia 2017 r. 18,60 zł/h, podczas gdy są to stawki pełnej odpłatności, a zatem stawki brutto, a powódka nie korzysta i nie korzystała z profesjonalnej opieki osób trzecich, wobec czego nie ma podstaw do uwzględnienia podatków i składek na ZUS przy ustalaniu wysokości renty, a zatem podstawą ustalenia odszkodowania i renty powinna być stawka netto, która wynosi odpowiednio 6,88 zł/h i 12,01 zł/h (co z kolei wynika z przepisów prawa podatkowego oraz ubezpieczeń społecznych).

W związku z podniesionymi zarzutami powód wniósł o zmianę orzeczenia w zaskarżonej części poprzez:

- w pkt I. 2. obniżenie zasądzonej kwoty do kwoty 6.534,28zł,
- w pkt I. 3. obniżenie zasądzonej kwoty do kwoty 60,05 zł,
- w pkt I. 4. obniżenie zasądzonej kwoty do kwoty 120,10 zł,
- w pkt I. 5. obniżenie zasądzonej kwoty do kwoty 120,10 zł,
- w pkt I. 6. obniżenie zasądzonej kwoty do kwoty 120,10 zł,
- w pkt I. 7. obniżenie zasądzonej kwoty do kwoty 120,10 zł,
- w pkt I. 8. obniżenie zasądzonej kwoty do kwoty 120,10 zł,
- w pkt I. 9. obniżenie zasądzonej renty do kwoty po 120,10 zł miesięcznie,
- w pkt III. i IV. stosunkowe rozdzielanie kosztów procesu w I instancji oraz nieuiszczonych kosztów sądowych zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Nadto wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie jest zasadna.

Wstępnie należy odnotować, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia w przedmiocie procesu (art. 227 k.p.c.) nie są obarczone błędem i znajdują oparcie w materiale dowodowym zgromadzonym w toku postępowania. Sąd Okręgowy przyjmuje zatem wskazanie ustalenia za własne, dzieląc również ich ocenę jurydyczną, przeprowadzoną w zgodzie z dyrektywami zawartymi w art. 233 § 1 k.p.c.

Zarzutu naruszenia prawa materialnego w postaci art. 444 § 2 k.c. nie zasługuje na uwzględnienie.

W tym miejscu nieodzownym jest poczynienie kilku uwag natury ogólnej. Otóż odwołując się do szeroko przytoczonego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wzorca oceny roszczenia o zasądzenie odszkodowania z tytułu zwiększonych potrzeb wywołanych uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia (obejmującego także koszty opieki), syntetyzując wyniki wykładni normy art. 444 k.c. przypomnieć należy, że jeśli poszkodowany wykaże, że w wyniku uszkodzenia ciała powstała potrzeba zapewnienia opieki osoby trzeciej, a jednocześnie nie wykaże ponoszenia kosztów (np. z uwagi na uzyskanie opieki od osób najbliższych), wartość szkody i odszkodowanie ustala się w granicach kosztów uzyskania usług niezbędnych dla zapewnienia poszkodowanemu opieki świadczonej

przez osobę posiadającą stosowne przygotowanie zawodowe (por. przede wszystkim wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 r. II CSK 474/06). Formułując bowiem żądanie w oparciu o taki stan faktyczny, powód nie dochodzi zwrotu kosztów poniesionych, lecz pokrycia kosztów, które powinny być poniesione dla zapewnienia mu prawidłowej opieki. W nauce wyjaśnia się istotę tego żądania wywodząc, że szkodą jest już konieczność zapewnienia opieki, natomiast zapewnienie sobie przez poszkodowanego tańszej lub nawet nieodpłatnej opieki, nie zmniejsza szkody. Wskazuje się w literaturze, że stanowisko to jest zgodne z ogólnymi zasadami szacowania odszkodowania i naprawienia szkody podając jako przykład fakt samodzielnego usunięcia skutków zdarzenia szkodzącego przez poszkodowanego (np. samodzielne naprawienie uszkodzonego w wypadku samochodu) jako niezmnijający należnego poszkodowanemu odszkodowania (por. poglądy zestawione przez J. Misztal - Konecką, Kilka uwag o kosztach opieki nad poszkodowanym jako szkodzie podlegającej naprawieniu na podstawie art. 444 § 1 zd. 1 k.c. (w:) T. Ereciński, J. Gudowski (red.) *Ius est a iustitia appellatum*. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Tadeuszowi Wiśniewskiemu. Wolters Kluwer Polska, 2017).

Trzeba też zaakcentować, że poszkodowany może dochodzić zwrotu kosztów opieki, jeśli ze względu na stan zdrowia taka opieka jest potrzebna. Czynnikiem decydującym o możliwości żądania zwrotu tych kosztów nie jest natomiast fakt, że zostały lub nie zostały rzeczywiście poniesione. Nie jest konieczne, aby poszkodowany rzeczywiście opłacił koszty takiej opieki, stanowią one element należnego poszkodowanemu odszkodowania nawet wtedy, jeśli opieka sprawowana była przez członków rodziny poszkodowanego nieodpłatnie (wyrok Sądu Najwyższego z 4 marca 1969 roku, I PR 28/69, OSNCP 1969, Nr 12, poz. 229; wyrok Sądu Najwyższego z 4 października 1973 roku, II CR 365/73, OSNCP 1974, Nr 9, poz. 147; M. Safjan, w: Pietrzykowski, *Komentarz*, t. I, 2015, s. 1499, Nb 25). To, że opiekę zapewniali poszkodowanemu członkowie rodziny, nie zaś profesjonalny personel medyczny, nie może prowadzić do wyłączenia lub ograniczenia jego prawa do odszkodowania z tego tytułu. Wystarczającą podstawą zasądzenia na rzecz poszkodowanego świadczenia jest bowiem wykazanie przez niego istnienia zwiększonych potrzeb stanowiących następstwo czynu niedozwolonego. Opiekę tę mogą sprawować zarówno członkowie rodziny, jak i opiekunka, czyniąc to nawet nieodpłatnie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 marca 2017 r. sygn. akt I ACa 1481/16).

Również renta przysługuje wtedy, gdy opiekę czy inną pomoc niezbędną poszkodowanemu świadczyli nieodpłatnie członkowie jego rodziny (por. wyrok SN z 8 lutego 2012 r., V CSK 57/11, LEX nr 1147804). Nieodpłatna opieka posiada bowiem wymierną ekonomicznie wartość, niezależnie od tego, czy świadczona jest przez domownika, czy przez osobę obcą, której należy się z tego tytułu wynagrodzenie. Celem renty jest naprawienie szkody, co nie oznacza, że może pokrywać tylko te wydatki, które poszkodowany rzeczywiście poniósł. Dla jej zasądzenia wystarcza bowiem samo istnienie zwiększonych potrzeb, bez względu na to, czy pokrzywdzony poniósł koszt ich pokrycia. Renta z tytułu zwiększonych potrzeb ma na celu pokrycie wydatków związanych z koniecznością uzyskania niezbędnej opieki, a bliscy pokrzywdzonego nie są zobowiązani do sprawowania takiej opieki w celu zmniejszenia zobowiązań odpowiedzialnych za szkodę.

Skarżący nie kwestionuje żądania wynagrodzenia co do zasady ani też w istocie nie podważa przyjętego przez Sąd Rejonowy sposobu ustalenia wysokości, twierdząc jedynie, że skoro osoba sprawująca faktyczną opiekę nad poszkodowanym nie odprowadza składek z tytułu podatków, to zasądzona suma odszkodowania powinna stanowić wynagrodzenie „netto”, pomniejszone o wartość należności publicznoprawnych.

Jednak skarżący pomija, że ustalenie wartości usług w opisany wyżej sposób ma na celu oszacowanie wartości kosztów, jakie powinny być poniesione dla uzyskania odpowiednich usług w zakresie opieki na chorym (niepełnosprawnym), a nie zwrotu kosztów, jakie powód rzeczywiście poniósł. Tym bardziej, że powód jako usługobiorca płaciłby wynagrodzenie „brutto”. Zatem nie powód lecz usługobiorca byłby zobowiązany do odpowiedniego rozliczenia należności publicznoprawnych. Słusznie zatem, jako miarodajne do oceny kosztów opieki przyjęte zostały przez Sąd I instancji stawki stosowane przez (...) Komitet Pomocy (...), będąc jednocześnie najbardziej obiektywnym miernikiem na potrzeby ustalenia odszkodowania w opisanym zakresie.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie ulega wątpliwości, że powódka od wypadku tj. od dnia 17 grudnia 2016 roku do chwili obecnej wymaga opieki. Na tej podstawie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowego wyliczenia należnego

powódce odszkodowania z tytułu kosztów opieki oraz renty na zwiększone potrzeby (koszty opieki osób trzecich), bez względu na to, kto je nad nią sprawował. Powódka domagała się odszkodowania według stawek godzinowych właściwych dla wynagrodzenia określonego według stawek (...), co zasługuje na aprobatę w świetle powyższego wyводу. Ustalona na podstawie opinii biegłego ilość godzin wymaganej opieki przez osoby trzecie nie została zakwestionowana przez skarżącego. Natomiast sam zakres stawki, wbrew stanowisku skarżącego, został prawidłowo ustalony przez Sąd Rejonowy. Nie ma racji skarżący podnosząc, iż Sąd winien przyjąć stawkę netto, gdyż w przeciwnym razie powódka byłaby w tym zakresie bezpodstawnie wzbogacona. Odszkodowanie przyznane powódce ustalone zostało jako minimalny co do wysokości godzinowy koszt uzyskania od osoby trzeciej pomocy niezbędnej powódce dla wykonania czynności dnia codziennego, których nie może wykonać samodzielnie. W rezultacie Sąd nie naruszył art. 444 k.c. W tym kontekście prawnym kwestia, czy osoba faktycznie świadcząca usługi zaoszczędziła wartość kosztów pracy nie odprowadzając składek na ubezpieczenie społeczne czy też podatku dochodowego, pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy oddalił niezasadną apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy rozstrzygnął w oparciu o art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3) oraz § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1.800 ze zm.) zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 450 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.